

Dec.
666^u

XI. évfolyam 1902.

1. szám.

Gyöngyös, január 28.

A SZŐLŐBEN

M. N. MŰZEUM KÖNYVTÁRA
L. Nyomt. Növendéknapló.
1008 .év. 541 .sz.

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj Egész évre 2 forint.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

Ez sem járja.

A Pesti Hirlap f. évi 18. számaának tárcza rovatában „Az ital“ cím alatt egy cikk jelent meg Tóth Béla aláírásával.

Annyiban érdekel bennünket ezen cikk, mivel a borászat-
tal illetőleg a magyar borokkal foglalkozik.

A célja ezen cikknek bizonyítani azt, hogy az olasz
borok mellett a magyar asztali borok nem termelhetők.

Ha a nevezett cikk csak a kitűzött szándék elérése ér-
dekében volna írva: akkor egy szavunk sincs, mert igaz az,
hogy az olcsón beözönlött olaszborok mellett a hazai közönsé-
ges asztali borok kiszorítottak.

A cikk ama részét is elhiszük, hogyhát a behozott olasz-
borok nem olaszborok, de műborok. Azt állítja a cikkíró, hogy
évekkel ezelőtt Olaszországban hasonlíthatlanul jobb borokat
lehetett élvezni. Azt is állítja, hogy ott sem termelik már a
közönséges asztali borokat, mivel a műbor ott is kevesebbe
jön: s így a közönséges asztali olaszborok termelését in loco
Olaszországban kiszorította.

Tóth Béla ur állítása szerint, tehát a mostani olaszborok
nem tőketermékei. Ő ezt, aki 23 éven át fogyasztotta Olasz-
ország borát, mint mondja - bátran meri állítani.

Ami gyengeségünk nem mer eddig kihatni; pedig hát le-
het a dologban igenis valami; és ez a valami teszi lehetővé
azt, hogy az olaszborok oly hosszú utat téve özönölhetnek még
ma is hazánkba akkor: *midőn itt sem jelentkezik vevő a
borra.*

Igenis egyedüli oka az lehet, mert bármily ügyes- és ta-
karékossgal nem vagyunk képesek oly olcsón termelni a bort,
hogy az, az olasznak czimezett borral a versenyt kiállhassa.

Ezért tehát az egyedüli védelme borainknak az lehet, ha mi a vámszerződésnél ezen körülményt figyelembe véve úgy kötjük meg, hogy az olaszbor — minket többé ne boldogíthasson.

Ez igaz. A cikknek ezen részével egyetértünk. S ha a cikk csak ez irányba volna tartva, leemelnök kalapunkat, hogy ismételen az elárulásnak induló szőlőszetünk érdekében még a politikai napilapok is és pedig a szépirodalmi részben is foglalkoznak.

De a cikk egyebek között mással is foglalkozik, azt mondja, hogy mindenféle keresgélése és kutatása után kénytelen az ó krenzleréhez fordulni 12 filléres vadkerti borért. *Hogy a pestiek jó bort nem kaphatnak.*

Ezen és hasonló állítás oly súlyos és igazságtalan vád a hazai szőlőkultúra ellen, melyet elhallgatni nekünk különösen, akik magunk is nagy bortermelők és a szőlészettel foglalkozók organuma vagyunk, elhallgatnunk nem lehet nem szabad.

Azt mondja: »Esztergomban ittam utoljára papi asztalnál évek előtt; azóta hiába szomjuhozom reí. Édesorömet fizetném érte a burgundi, a rajnai bor sőt cognac árát is. De nincsen, vagy legalább nekem nem adnak.«

Nohát ez oly képtelen állítás és megszegyenyítő a magyar bortermelőkre; és mégis hetek multak el, hogy ezen közlemény megjelent és ellene semmi tiltakozó szót nem olvastunk.

Mit mondhat a külföld, ha egy napi lapban ilyen kifejezést lát. Mert, hogy ezen panasz jogtalan és hogy az illető ur meggondolatlan állításával nagyon elvetette súlyokat: nagyon igaz; és én vele szemben azt mondon, hogy az idézett állítását alig hiszi el valaki; kár tehát magas tolforgatási mesterségből a magyar borokat így lepocskondirozni.

Ripária-portális mint alany.

Mikor nagy küzdelmek és áldozatok árán eljutunk valamelyes eredményre, rendesen előáll valaki egy újabb kijelentéssel, mely azután a már leküzdött harczok nyugalalmát újból megzavarja.

Most legujabban valaki azzal állott elő, hogy a ripária-portálisnak az a hátránya, hogyha az ojtvány idősödik: *a termés fokozatosan kisebb lesz.*

Ebből a feltevésből kiindulva azután a ripária-portálist mint alanyt nem ajánlja.

Ezt az eszmét azután nemcsak kis körben hirdeti, de az

eszmével a lapok terén a nyilvánosság terére lép. Hol azután az indokolatlan aggodalom sokaknál életet nyer.

Egész kerekén kijelentem, hogy ezen állítás nem felel meg a valóságnak; de a valóság az, hogy a ripária-portálisra nemesített szőlőtő, ha azzal öntudatosan bánunk el, ha egyéb elemi csapás nem éri: igen is állandóan bőven terem.

Sok kontár van minden téren, de annyi kevés helyen jelentkezik, mint a szőlőszet terén.

Ez évben sok helyütt azt tapasztalták, hogy daczàra annak, miszerint a szőlőket sem a tavaszi zöldfagy nem érte, sem a jégeső, mégis csekély termésük volt. Ezt azután azon körülménynek kívánják betudni, hogy a ripária-portális alany idősödtével fokozatosan kevesebb a termés.

Pedig hát ez sok egyéb körülményben leli alapját.

Első sorban abban, hogy egyes helyeken a szőlő fájai helyesebben mondva a szőlő rügyei nem értek be. Ez esetben a szőlő-rügy soha nem ad termést

A szőlőrügy be nem érése ismét származhat több okból, vagy a peronoszpóra támadta meg a szőlőt, vagy az időjárás volt alkalmatlan. Ezen hibákat azonban nem szabad az alany hátrányára felhozni.

Feledik azt is sokan, hogy az ojtványszőlők csapjai az idősebb tőkénél magasabban vannak, s ha a fedés nem elég mély, azaz ha a termésre hivatott rügyek földdel rendszeren be nem takarthatnak: a tél fagya megrontja.

Igy volt a múlt télen is. Számtalan helyről vettük a múlt tavaszon azt az értesítést, hogy a termő rügyek elfagytak. Nagyon természetesen az ilyen tőke kihajtott ugyan, még pedig a rügyekből, de termést nem igen hozott. Ezt azután felsorolják az alanynak hátrányára.

Sokan nem figyelik meg, hogy a rügynek nem az anyaszeme, de a fiókszeme hajtott ki. De ezt nem is igen veszik észre, mivel a visszamaradt rügy mellett a fejlődést a fiók rügyek veszik át.

Nagyon szépen meglehet ezen kérdést érteni, ha két egymás mellett levő különböző korú szőlőtőt vettünk a múlt évben vizsgálat alá. Például egy 4—5 éves ojtványtőkén a termőcsapok alatt vannak s a sekélyebb fedés is eltakarta, a 10—15 éves tőke magasabban hozván termőcsapjait, rügyeit, nagyon természetes, hogy egyenlő fedés mellett a fiatal tőke rügyei épen maradtak, az időseké pedig elfagytak. — Ezzel az öreg tőkének silányabb eredménye meg van fejtve.

Azért adott az Isten az embernek észet, hogy ezt tudja és a fedésnél erre a körülményre figyelemmel legyen.

De meg az csakugyan megtörténik, hogy az öreg tőke ha azt nem gondozzuk, idővel visszaesik. — De nem így volt-e ez a múltban is, hogy az öregebb tőkék kevesebbet termettek, hát miért lehessen ez most másképen az ojtványnyal.

De ez sem következett be mindenhol, mert az öntudatos gazda

az öreg tőkét a multban is állandóan jó és bőtermésben bírta tartani.

Éppen nincs tehát azon csudálkozni való, hogy az idősebb ojtványok kevesebbet teremnek, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy az amerikai, különösen a ripária-portálisra nemesített ojtványok mennyivel dusabb fejlődésűek, mint a régi európai fajok. És tulajdonsága is abból ered, hogy gyökérzete hasonlíthatatlanul dusabb, mint az európai szőlőtője. Sőt mondhatni, hogy a hajszálgyökereivel az egész talajt behálózza, s így nagyon természetesen, hogy ezzel a dús gyökérzettel sokkal több tápanyagot vesz fel a talajból, mint az európai szőlőtő.

No azután ha a gyökérhálózattal a táperőt felemészti, nagyon természetes, hogy éhezik, s az éhség embernél, állatnál úgy mint növénynél elsatnyulást idéz elő. Az elsatnyult tőkétől pedig dús termést várni nem lehet.

Azok az urak, akik egyszerűen azt állítják, hogy a ripária-portálisra nemesített ojtványok idővel kevesebb termést adnak, szivleljék meg ezt a körülményt, s ha megszivlelték, táplálják a tőkétet és nem lesz okuk a terméshozam ellen panaszkodni.

Ezen fölvetett kérdésből is az a tanulság, mint a parasztgazda mondja: *minden a szájáról szép.*

Trágyázzák meg szőlőjeiket minden 4—5 évben, s nem lesz okuk panaszkodni.

De ha a jószág a szájáról szép, elősegíti azt a gondozás, a tisztogatás is. A szőlőtőke is hasonlóképen megkívánja, hogy az tisztogatassék.

Tisztogatás első művelete a metszés. A szabály itt az legyen, hogy a tőke fejezete minden feles csapoktól, száraz részekről, salangvesszőktől megtisztogatassék, és csak egyedül és kizárólagosan a szükséges csapok hagyassanak meg rajta. Mert ha a tőke száraz csapokkal telve marad, vagy pláne a levágott vesszők mindig csonkkal hagyatnak meg, a tőke megöregszik. Ha ellenben a száraz részek a tőn kivágnak, a helyek befornak és a tőke sohasem öregszik meg.

Hasolóképen megkívánja a tőke azt, hogy a feles zöldhajtásoktól tisztittassék meg.

Ha így bánnak el a tőkével: erős vesszőket hajt, amelyek beérnek beérnek rajta a rügyük s idős korokban is bőven teremnek.

János gazda.

Levelezés.

Tek Szerkesztő úr! E hó 17-dikéről kelt sorait véve, a melyre csak most válaszolhatok, fölhevására a választ a következőkben adom meg.

1. Ami vidékünkön a talaj különböző. Nagyobb részben sárga ; részben barna gyuró anyag. Vannak azután kőtermeléses dombok, melyekben nagyobb kövek is vannak ; és ezek legnagyobb részben homokos talaj kevés mészszel.

2. Az agyag alatt nedves, ezért, mélyen nem is fordítunk. A homokos részekben azonban nem nedves.

3. Ezekben a területek eddig részben szőlők voltak, részben nem.

4. Régi szőlőjeink részben fehér, részben feketék voltak.

5. Munkás kézben bővebben vagyunk. A legnagyobb napszám eddig a térfinak egy korona 20 fillér, a nőnek egy korona.

6. Az új szőlőkultúra terén eddig tapasztalataink nincsennek ; ebben nagyon hátra vagyunk.

Vidékünk dombos hegy oldalak, legnagyobb részének délkelet, délnyugati fekvéssel.

Midőn feltett kérdéseire így ekként megfeleltem, most már sziveskedjék tanácsot adni, miként s mivel telepítsük be hegyeinket, dombjainkat ?

Vannak, akik európai szőlővesző ültetésére szerkentenek, hogy azt szénkéneggel tartsuk fel ; — vannak akik ojtvány szőlő ültetését ajánlják.

S ha az ojtvány szőlőt ajánlja Szerkesztő ur, sziveskedjék megírni : melyik ojtvány jobb : a zöld avagy a fásajtvány-e ? és hogy a mohába rakott ojtvány jól sikerül-e ?

Bucsu Szt. László.

Tisztelettel

Porpászy Lajos.

Válasz Kezdjük először is az általánosságban.

Soraiból azt olvasom ki, hogy Ömnöknél a szőlőtelepítéssel eddigelé nem igen foglalkoztak. Nincs uttörőjük, akik kísérletei- és eredményeiből önök tapasztalatokat merithettek volna. — Ezek tudatában egész másként adjuk meg a tanácsot, mintha már egy tapasztalt és kísérletezett szőlészekkel állnánk szemben.

Első kérdés az, hogy az önök szőlőtalajuk alkalmas e szőlőtelepítésre ?

A sárga és barna agyag, ha különösen dél, délkelet avagy délnyugatnak fekvő hegyoldalon vagy dombon van : szőlő ültetésére igen is alkalmas. — Hasonlóképen alkalmas a köves homokos talaj is.

Most az a kérdés : *a telepítés európai vagy ojtvány szőlővel eszközöltessek e ?*

Az európai szőlő nevezett helyeken elég jól diszlenek, csakhogy különösen az agyagos talajban ki lenne téve a filloxera pusztításának valamint az ottani homokos talajban is ; mert a gyakorlatból tudjuk, hogy csak a futó homokon nem él meg a filloxern ; már pedig az önök által említett terület, ahol kavicsok sőt nagyobb kövek is vannak : nem lehet futó homok. Ezek szerint az oda ültetett európai szőlőtövek csak is szénkénegezéssel lehetnének fentarthatók.

Most már az a kérdés, hogy önök mihez éreznek nagyobb hajlamot. Ahhoz-e, hogy szőlőjüket évenként szénkénegezzék és pedig oksze-

rűen; mert a helytelen szénkénegezés a tőke halálát is előidézhethné, — avagy egyszerre mindenkorra számolni akarnak a jövővel és az ojtvány szőlő telepítés terére lépnek.

Ha európai szőlővesszővel akarnak telepíteni, itt ismét az a kérdés merül fel, mit akarnak? Bortermeléssel avagy csemege szőlő termeléssel foglalkozni?

Csemege szőlőtermelést csak ott lehet ajánlani, ahol közvetlenül vasuti vagy hajózási állomás van. — És ahol piac is van kilátásba — Ahol ezek nincsenek: nem ajánlatos a csemege szőlő termelés. Akkor forduljanak a bortermeléshez.

Bortermelésnél ismét figyelembe kell venni, vajjon a vidék alkalmas-e a finomabb fajú borék termelésére? És van-e a vidéknek már eddig megállapított jó hírneve? Ha nincs, akkor forduljanak amott is módhoz, amelyik biztos kenyeret nyújt, és ez a konzum bortermelés.

Erre a célra sok faj szőlő van. De a legbiztosabb a fehér fajok között a *mézes fehér*, a vörösek közt a kadarka; de a valódi nemes kadarka, különösen ezen fajnál tessék rendkívüli figyelmet fordítani. Mert a kadarkának több faja, melyek közül csak is a nemes kadarka az igazi. Ez sokat és jó bort terem. Leve szürhető fehérre. Jobb évben vörös bort ad. A fagynak, jégnek jobban ellent áll, s a kevésbé jó metszés mellett is díszlik.

Az elmondottakat az ojtvány telepítésnél is figyelembe kell venni.

Ha azonban ojtvány telepítéssel szándékoznak foglalkozni, akkor azután legyenek nagy figyelemmel a talajra.

Ha az alsó talaj vadvizes; ami hegyoldalon ritkán fordul elő: akkor oda csak szoloniszt lehet ültetni. De ha nem vadvizes; akkor valódi ripária-portálist ültessenek. Ha a homokos köves talaj erősen meszes, akkor ott a rüpsztrisznek van helye. Ha azonban a mész kevés: akkor oda is ripária-portálist ültessenek.

Most már az a kérdés, kész ojtványt telepítsenek-e vagy alany vesszőt, és azt ott nemesítsék be vagy zölden, vagy *magas fás ojtással*?

Akinek van pénze arra, hogy egy holdszőlőbe való ojtványért mintogy 400 koronát kiadjon: az ültessen kész ojtványt; — de aki ilyen összeggel nem rendelkezik: ültessen alany vesszőt, kezelje jól, s jövő évben benemesítve, jövő őszre ledöntheti.

Ez esetben e munkát maguk végezhetik. S így kevesebbe kerül, fáradságukat az eredmény jutalmazza.

Ha önöknél nincsenek a zöldojtáshoz értő emberek, kis pénzért lehet már most napszámosokat e célra kapni; akiktől azután az ojtás kivitelét maguk is eltanulhatják.

Avagy ha akarátuk: ültethetnek othelló szőlőt is.

Az othelló szőlő az önök homokos talajokban legvalószínűbben ellen fog állani a filloxerának. Az othelló szőlő erős vörös vagy siller bort ad. Gyümöloso télen igen jól eltartható, különösen őszel ha egyéb csemege fajok elfogytak, keresetté lesz, és igen jól fizetik.

Szóval az othelló a szegény emberek szőlője; ojtás nélkül sokat, nagyon sokat terem, s sima vesszőről is könnyen ered.

Akik kevés pénzzel rendelkeznek, különösen a kezdetben othellőt is ültethetnek.

II.

Igen tisztelt Uram! Olvastam kedves lapjában az eredményt, melyet borértékesítő egyesületekkel már eddig is elértek, és nagyon meg voltam attól hatva.

És bár kétségtelen, hogy az ilyen nagy eredmény első sorban a vezetők egyéni ügyességének köszönhető, és annak, hogy azok nem kímélve fáradságot, minden igyekezetükkel a bor értékesítése után járnak; még is feltehető miszerint az ilyen értelmes és lelkiismeretes urak, az alapszabályokat is igen értelmesen és ügyesen készítettek.

Nagyon lekötelezne tehát, ha Uraságod nekem egy ilyen alapszabály példányt beküldene, mivel mi is szeretnénk itt egy szövetkezetet létrehozni.

A mi viszonyaink itt egészen mások, mint az Önökéi Gyöngyösön, és azért igen n. b.éz valamit létesíteni.

Mindelőtt sokféle jellegű borunk van, sőt egy és ugyanazon gazdának is van 2-3 helyen, egészen külön jellegű termése.

Hogyan képzelhető már most, hogy az a gazda, akinek több helyen van szőlője, 2 vagy 3 szövetkezetben is legyen tag? Ez az érők szétforgácsolása volna, és nem azok egyesítése.

Ha tehát nem sajnálja, írja meg nekem kérem, hogy

a) Összeszűrjük-e boraikat, vagy több minőségben tartják-e azokat, és ha igen, körülbelül hányban?

b) Teljesen fogyasztásra alkalmas bort árulnak-e? Megfiltrálva, esetleg pasteurizálva, vagy csak épen simlán egyszer-kétszer lehuzott, de különben kezeletlen nyers árut?

c) Körülbelül mennyi forgalmat csinálnak évenként, és körülbelül mily árban értékesítik a bort minőség szerint?

d) Körülbelül milyen jellegű a boruk? (különösen a fehér, mert a vörös úgy tudom Kadarka?) és mily térfogat százalék alkoholt tartalmaz?

Egyébb tudósítást is köszönettel vesz, és vállalatukhoz sok szerencsét kíván. Arad. Igaz heve.

K. A.

Válasz. Fenebbi b. soraira is első sorban tudatjuk, hogy ami borszövetkezeti alapszabályaink lapunk múlt évi 4. 5. és 6. számában egész terjedelmében megjelent. Ha talán ezen lapszámok nem voltak meg, szíves készséggel szolgálunk velük.

A különböző helyen termelt borok összeházasítása nem lehet nehézség a szövetkezetek megalakítására. -- Hisz az régi dolog, hogy nemcsak a szomszédos hegyek de más-más vidékek borait is összevágják a kereskedők és összevágják manapság is, mert csak így lehet állandóan egyenletes bort árúsítani. Az üzletnek főkélléke pedig az, hogy a vevő mindig egyenlő bort kapjon.

Nemcsak a szövetkezeteknek előnyös a borok összeházasítása, de a termelő is előbb bírja borait eladni, ha azok egyenlőek. Azért tehát minden öntudatos szőlész arra törekszik, hogy borait egyenlősitse.

Azonban nem lehet az egyenlősítést sem minden irány nélkül eszközölni.

Ösmerni kell a bor természetét, a bor szesztartalmát, figyelemmel kell lenni a bor színére, és csak ezek teljes tudása és ismeretében lehet az egyenlősítést eszközölni.

Tudni kell azt, hogy a 16 százalékos cukor tartalmu aluli borok közönséges asztali könnyű borok. A 17—20 foknak már pecsenye borok. Ezen felül vannak a nehéz borok; s végre 30 százaléknál kezdődik az aszu.

Az egyenlősítést szüretkor taposás és szűrés után kell azonnal eszközölni. És pedig mint előbb mondom a 16 fokon aluliakat a szeszük figyelembe vételével bármely hegyen termeltek együvé kell szűrni. A 16—20 foknak hasonlóképen a 16 fokon aluliak képezik a nagy fogyasztást, a 16 és 20 fok közöttiek is még a nagyobb fogyasztás számba vehetők: az egyenlősítést leginkább e két tételénél kell eszközölni. A nehezebb, pláne aszu borokból kisebb pártiban történik a vásárlás: ezek külön-külön is szüretelhetők.

Szüretkor össze vágott bor együtt összefor, azután megcsendesülve tiszta bort ad.

Itt azután nincs miért aggodalmaskodni, hogy az egyik rész az egyik, a másik rész a másik hegyen termelt. Az összevágott bor egy bizonyos jelleget nyert, s azután mint ilyen lesz ösmert és keresett.

Ne legyen tehát ez akadály a szövetkezet megalakításában, hogy a gazdák szőlőjei különböző helyeken vannak. Hiszen a mi szövetkezetünk is több szőlőhegyről veszi Gyöngyös és Visonta vidékéről borait; s még is össze vágva kitűnő bort adnak.

Persze a speciális faj borokkal egészen másképen bánnak el. Például, a rizlinget, a muskolat faj szőlőket, amiből kevesebb a mennyiség: nem vágjuk össze a könnyű olcsóbb borokkal, csak az egyenlő fajokkal. — A visontai vörös bikavér az is külön szűretik el. Csak is a nagyobb fogyasztásra kerülő borok lesznek összevágva.

De hát maga a törvény is így írja elő. Azért vannak a hegyvidéki elnevezések. — A törvény egy meghatározott területet bizonyos névvel illet meg, ennek termékei azután össze vághatók s a törvényben előirt elnevezéssel hozható forgalomba. Például önöknél: aradhegyalja. Ez maga mintegy utat jelöl arra, hogy a boraik összevághatók, mert így értékesíthetők is.

Mi borainkat előbb többször lehuzzuk, azután a viktoriaszűrőn megszűrve, mint kristály tiszta italt bocsájtjuk forgalomba. Persze ezt csak azzal a borokkal tesszük, melyeket a reá következő év tavaszán el nem adunk; s melyet kis mértékben apróbb hordókban küldünk szét. — De hát erre nem igen van szükség, mert boraink, melynél a vevő teljes megnyugvást nyer csakhamar elkelnék.

Az árak közepe ek. Mivel nem ez a célunk, hogy a borral üzérkedjünk, de az, hogy tagjaink ne legyenek kénytelenek boraikat szüretkor vagy utána edény vagy pénz hiány miatt elpocsékolni. Kisebb eladásoknál minden esetre jobb árakat érünk el.

Miután azt hiszem a kívánt tudósítást megadtam, ismételten azon buzdítással szólok, hogy uram és uraim csak szövetkezni! Csak a szövetkezéssel leszünk képesek a nagy és sok nehézséggel megküzdeni; és a szőlőszetből türehető polgári hasznot élvezni.

A zöldfagy.

A szőlősgazdának egyik nagy réme a tavaszi vagy zöld fagy.

Általános elv az, hogy a partoldalakon, magaslatokon levő szőlők kevésbé szenvednek a tavaszi fagytól, s hogy ezek inkább a lapos szőlőket támadják meg.

De hát ez a föltevés is többször csütörtököt mondott. Volt reá idő, midőn a hegy, a lap egyenlően elfagyott. Példa reá az 1886. évi május hó 23—24-én volt iszonyu fagy, amikor a nagy, fagyasztó hideg szél a partokon levő szőlőket még majdnem jobban mint a lapos szőlőket elfagyasztotta.

Ebből okulva a tavaszi fagy ellen a partokon is éppen ugy kell védekezni, mint a völgyekben vagy sík helyeken.

A fagy elleni védekezésnek egy régebb keletű eljárása a füstölés. Vannak, akik ennek védelmi képességét kétségbe vonják. De vannak viszont nagyobb számban, akik hisznek benne s erősen állítják, hogy a jól alkalmazott füstöléssel a tavaszi zöldfagy ellen védekezni lehet.

Három évben én is védekeztem. De védekeztek szőlőszomszédaim is, és én örömmel konstatalhatom, hogy a védett helyen a fagy nem tett számottevő károkat.

Miután pedig a védekezés nem kerül sokba: ajánlom.

Ajánlom azt, hogy a szőlő ama oldalán, ahonnét az éjszaki vagy nyugoti fagyasztó szelek esetleg légáramlatok jönnek: bizonyos meghatározott távolságra még a kora tavasszal ha egyebet nem, valami nedves trágyarakásokat helyezünk el, s mikor szükség, akkor azután meggyujthassuk. Ha nem lesz reá szükség, akkor a fagyos idők elmúltával a szőlőbe behordhatjuk.

A metszésről.

A metszést meglehet kezdeni a nyitás után akkor, midőn a talaj kissé megszikkadt.

Többféle metszést ajánlgatnak. És ebben igazuk van, mivel sok szőlőfajnak különböző természeti sajáttsága vannak. Vannak szőlők, me-

lyek rövid vagy közepes metszés mellett is rendes körülmények között óriási termést hoznak. Ezeket tehát felette reá vágva eszélytelenség; mivel a többlet fűrt, a fűrtök és bogyók fejlődésében bosszulja meg magát! S míg rendes metszés mellett szép nagy termést, beératt, kifejlődött szőlőfűrtöket, bogyókat ad; reá metszve apró éretlen bogyókkal fizet.

Viszont vannak fajok, melyek a rövid metszés mellett nem képesek rendes termést hozni; és a melyek a reá metszést nemcsak megbírják, de meg is követelik; tehát ez utóbbiakat hosszabb vagyis olyan metszésben kell részesíteni, amelyek alkalmasak.

Ezek előre bocsájtása után most már érthető, mennyi értéket lehet tulajdonítani annak a tölthareznak, ahol az egyik az általánosságban beszélve a kopasz vagy rövid csapos metszést, a másik a szálvesszős metszést ajánlja.

Tisztán érthető, hogy tudni kell és ösmerni kell a fajok tulajdonságait és ehhez kell alkalmazkodni a metszéssel. És ezt elfogadva mily neveltségessé válnak azok a hasábra menő ezikkek, melyeket a rövid vagy hosszú metszés érdekében az általánosságban irnak.

Az apró tömött fűrtü apróbb bogyóju szőlőfajok általában magasabban vagy pláne ezomb avagy szálvesszőre is metszhetők. Mivel az így kihozott szőlőfűrtök nem vesznek fel több táperőt, mint amennyit a tőke megerőltetés nélkül szolgáltatni képes. Más szóval ezek az apróbb fűrtü apróbb bogyóju szőlők ha reá metszetnek sem hoznak nagyobb termést több fűrtökben sem, mint a rövidre metszett nagyfűrtü nagy bogyóju szőlők.

Tehát a szőlőtő ereje amennyit megerőltetés nélkül megtesz: az nem árt neki, s ha kevesebbet hagyunk meg rajta mint amennyit megnevelni bír, csak magunknak tettünk kárt azzal, hogy a rendes és elérhető termésnél kevesebbet kaptunk. Kevesebbet, mint amennyit a tőke rendes körülményei között megadhatott volna.

Tehát az összegezés az, hogy a tőkét, valamint tulerőltetni nem szabad, hasonlóképpen az erejéhez mért termésre való metszés neki kárt nem, de a gazdának hasarat tesz.

Az alap elv tehát az, hogy az a faj, mely magas reá metszés nélkül is ki hozza termését nem vágandó magasra.

A több száz fajt bajos volna egyenkint elősorolni; de hát tájékoztatásul a következők.

A rajnai rizling, a muskát ottonel, egész bátran vágható szálvessző. — Az opportó, olasz rizling magas osapra-, a többi borfajok rövid csap mellett is termést hoznak.

A szálvesszőt kilehet kötni a szomszéd tőkéhez vagy karóhoz; magas csap alatt azt értjük, hogy tőkén két ellenkező oldalon meghagyott második éves csapon lehet 3—4 szemet hagyni; a rendes csapos művelésnél 2 szem elegendő.

A csemege fajok általában rövid csapos metszéssel kezelendők; inkább lehet egy csappal többet hagyni, mint magasabbra metszeni. Mert minél közelebb van a földhöz a fűrt, annál teltebb és édesebb a bogyó.

Van néhány csemege faj, mely rosszul hozza ki a termését; ilyen például Malakoff uzum. Ez is metszhető magasabb csapra azért, mivel ritka fürtű és így több fürtöt képes elbirni és megérlelni.

Kün a szőlőben.

Az idei enyhe tél után remélni sem lehet, hogy mihamarabb bekövetkeznek a szőlőmunkák.

Mig egyebet lehet a szőlőben dolgozni, addig a fordítás, a sarkgödrök tisztítása, a ganaj behordása a végezni való; s el kell mindezzel úgy készülni, hogy a tavasz kikeletére, midőn a szőlőben a nyitást meg lehet kezdeni: ezek mind bevégezve legyenek.

Fordítani még február hóban is lehet; de ezen talajban legalább 6—8 hét előtt ültetni nem szabad.

A permetező gépeket is most kell rendbe hozni, mivel később az idő sokkal drágább, értékesebb lesz.

Most érkezett el ideje annak is, hogy a permetezéshez szükséges rézgáliczot beszerezzük illetőleg megrendeljük.

Csak röviden, de mégis meg kell itt emlékeznünk arról a nagy reklamról, amit az Aschenbrandt-féle por érdekében különösen a szaklapokban kifejtének.

Azt hisszük hiábavaló erőlködés ez mind, amit a nevezett por érdekében kifejtének; a szőlész közönségnek saját tapasztalatai vannak arról, hogy a rézgáliczsal való permetezés teljesen beválik. S miután a rézgálicz pedig ez évben tetemesen olcsóbbnak kínálkozik: nevetséges dolog volna a drága Aschenbrandt féle porhoz folyamodni.

Most legutóbb ujabban keritik meg a szőlősgazda jóhiszeműségét, azzal állnak elő a rekiam vezérek, hogy a rézgáliczoldattal nagyon óvatosan kell elbánni, mert a legkisebb tévedés keserűen bosszulja meg magát. Azt beszélgetik, hogy a rossz összetételű oldat leperzseli a levelet.

Mumus ez uraim! Félkegyelmű ijesztgetés. Legfellebb arra czelezhető, hogy azok az uri emberek, akik szőlőjük kezelését a vinczellérre bizzák, megtévedjenek és feles ovatosságból nem bizva vinczellérjük ügyességében: Aschenbrandt-féle port rendeljenek.

Törpe mumus, gyenge fegyver ez, amivel a nevezett boldogító port védik, mert hát a permetező folyadék elkészítése oly egyszerű, hogy azt a legegyszerűbb szőlőmunkás képes elvégezni, s hogy jól végezi igazolja az, hogy ilyen hibából eredő károk nem igen történnek.

Mert, ha történnének, ha valahol a permetezés a leveleket kártékonyan megperzselte volna, hatványozva hoznák tudomásra. De, ha megtörtént volna is: egy-két tudatlan esetért nem lehet az eszköz sikerét megtámadni.

Azt a körülményt is felhozzák, hogy a rézgáliczoldat készítéséhez idő kell. *Ez sem igaz.*

Az okos gazda i lejekorán meghordatja a vizet. Vagy, ha olyan helyen van a szőlője, ahova a vizet felhordani nagyon költséges, rendszeresen az ilyen partos szőlőben vermek vannak.

A jó gazda szőlőjét kádakkal látja el, s a vermekből a meggyült vizet kádba gyűjti.

Előre elkészíti, beoitja a meszet is, és ha permetezni akar az egész dologgal 3—4 óra alatt a következőképpen elkészül.

A szükséges mennyiséget a viznek megfelelőleg 2% rézgáliczot egy kosárba teszi és azt a vízbe bocsájtja. Gyakran ki-ki emeli a vízből; így eljárva a rézgálicz 2—3 óra alatt, meg ha nagyobb mennyiség 10—12 kilo is elolvad. Ha több szükséges a víz mennyiségéhez: azt lehet 2 vagy több kosárba beosztani

A mész készen van; belemérjük hasonlólag a 2%-ot és kész az oldat.

Hát hova kell ennél gyorsabb eljárás?

Tehát különösen manapság, midőn a rézgálicz metermázsáját 50—52 koronájáért kínálják, hogy lehetne adni egy métermázsa Aschenbrandt-féle porért 64 koronát; holott tudvalevőleg ezen szernek mintegy felét képezi a rézgálicz, a többi rész ötös-ötös hozzáadott anyag.

Marezius hóban József napja körül meglehet kezdeni a nyitást, csak arra kell vigyázni, hogy a föld sáros ne legyen; mert ez esetben az egész évben állandóan rossz munka lesz benne.

Ha az időjárás éjjelenként fagyos, akkor nem szabad egészen estig nyitni. De a nyitást 4 óra felé abba kell hagyni, hogy az éj beállta előtt az ujonan feltakart nedves föld kiszikkadjon.

Vegyesek.

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy kis lapunkat körükben terjeszteni sziveskedjenek. A lapunk múlt számában előfizetőink részére nyújtott kedvezményt e hó végéig érvényesítjük.

Rézgáliczot legbiztosabban lehet beszerezni Budapesten, Kuba Hoffmannnál; Magyar mezőgazdák szövetségénél; avagy a Hungária-műtrágyagyárnál. Most az ára m.-m. 51—53 korona.

Permetező. Permetezőgépet szintén a Magyar mezőgazdák szövetségénél, vagy Schottola Ernőnél Budapesten lehet beszerezni.

Metszőollók, ojtókések és egyéb szőlészeti eszközök sok helyütt rendelhetők. Mi évtizedek óta Blatniczky Imrénél rendeljük Gyöngyösön, és vele meg vagyunk elégedve.

Viharagyukat Farkas és Faragó uraknál rendeltünk 16 darabot; s meg vagyunk vele elégedve. — Lehet Szigethynél is kapni egynegyed árban; de ezeket hegyeken lehet csak jól alkalmazni.

Szónkénevezőgépet Budapesten Schottola Ernőnél, vagy Keoskeménten Szigethy Lajos urnál szerezhetők be.

Vinczellér keresztetik.

Egy benkosztos olyan vinczellérre volna szükségem, aki egyholdas ojtvány-szőlőmet egész éven át megdolgozná.

Értenie kell a szőlőajtáshoz, valamint a gyümölcsfa ojtáshoz is.

Helyét elfoglalhatja márczius hó elsején, s foglatossága tart október hó végéig. Ha bentkosztra nem hajlandó, ugy kommenzióra is elfogadom.

Polyák Károly Losoncz.

Szőlővessző eladás.

Ojtványok.

Fajtiszta portalis-alanyon.

Zöldajtvány: nemes kadarka, mézesfehér, ezerjó, rizling ezre 120 kor.

Vegyes borfajok ezre — — — — — — — 100 »

Gyökeres: kövidinka, olaszrizling, kadarka ezre — — 240 »

Fajtiszta Riparia-portalis

Sima 1-ső osztály ezre — — — — — — — 20 kor.

» II. osztály ezre — — — — — — — 14 »

Gyökeres 2 éves — — — — — — — 40 »

» 1 éves — — — — — — — 32 «

Fajtiszta Rupestris Montikula.

Sima 1-ső osztály ezre — — — — — — — 16 kor.

Gyökeres ezre — — — — — — — 36 »

Othelló.

Sima ezre — — — — — — — 12 kor

Gyökeres ezre — — — — — — — 24 »

Európai szőlővesszők.

Kadarka, burgundi, oportó, szent-lőrincz mézes-fehér, mustos-fehér, olasz-rizling, kövidinka és egyéb

borfajok ezre — — — — — — — 8 kor.

Gyökeres — — — — — — — 20—22 kor.

Eladó sima vesszők ezek.

Muskat Alexander. Ennek a tulajdonsága az, hogy a husa kemény. Előggé illatos, zöldes sárg színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Erik szeptember hó végén. 10 drb. ára —.60

<i>Muskat Biffer.</i> Nem kemény husú. Finom zamatu, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskat Coowod.</i> Hasonlit a muskát alexanderhez. Feltette nagy termést ad. Husos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom izü. Érik szeptember végén. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Bl. queen Viktória</i> Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtü. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas — 10 drb. ára	— 80
<i>Muskát Citronelle.</i> Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju. Érik szeptember hó elején. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Croquant.</i> Egyike a legédesebb szőlőknek, szine zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején szállitható. 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Damaskusi.</i> Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes-fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik, Szállitható. 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát de Nastes.</i> A passatutihoz hasonlit Igen korán érik. Szállitható. Ropogós sárga szemü. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát Herczegovina.</i> Korán érő nagy fürtü, közep nagybogyóju. zamatos, szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Génuai.</i> Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rüg, más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát dr. Hógg Róbert.</i> Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtü, fehér-zöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállitható. 10 — drb. ára	— .60
<i>Muskát Frontignan rouge.</i> Bogyója nagy piros, gömbölyü. Későn érik, szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát frontignan hlanc.</i> Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállitható. — 10 drb. ára	— .60
<i>Muskát Ottonel.</i> Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket, de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát passantuti.</i> Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50
<i>Muskát Royal.</i> Fekete nagy bogyóju, ritkás fürtü. Korán érő. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Szt Alban.</i> Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közep érő muskatál izü. Szállitható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Muskát Tokaj'd Jardens.</i> Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termő; közep érő. Szállitható. — 20 drb. ára	— .80
<i>Muskát Vantlia vagy Rozsdás muskolat.</i> Ennek kiváló nemes és jó tulajdonait a borszőlők között is felsoroltam. Szállitható. — 10 drb. ára	— .50

<i>Chasseles angevina</i> . Korán érő nagy fürtü. Sárga nagy átlátszó bogyója, bőtermő. Szállítható. — 10 drb. ára	—50
<i>Chas de Angeres</i> . Sárga-zöldes bogyóju, bőtermő, közép érő kellemes ízű. Szállítható. — 10 drb. ára	—50
<i>Chas lanc</i> . Ez a közönséges korán érő, bőven termő ismert faj. Szállítható. — 10 drb. ára	—30
<i>Chas Fonteneble d'or</i> . Igen nagy fejű. Sargás husos szemű. Korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára	—60
<i>Chas de Judée</i> . Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemű bőtermő szeptember végével érik. Szállítható — 10 drb. ára	—80
<i>Chas Imperial blanc</i> . Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára	1.—
<i>Chas Jeruzsalem</i> . Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 drb. ára	—60
<i>Chas Nemetpiros</i> . Gyönyörű piros bogyóju, bőtermő. Szállítható. — 10 drb. ára	—60
<i>Chas Mathias</i> . Korán érő nagy fürtü, bogyójai fehérek, barna folttal. — Szállítható. 10 drb. ára	—90
<i>Chas Napoleon</i> . Ritka nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyóju. Kellemes ízű asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rúg, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő. Valódi kincs. Szállítható. — 10 drb. ára	—80
<i>Chas Piros-Napoleon</i> . Bogyója felette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savanykás. Hanem dísznek felülmulhatatlan. Későn érik. — Szállítható. 10 drb. ára	—80
<i>Chas Guen Viktória</i> . Nagy fürtü sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. Szállítható. — 10 drb. ára	—80
<i>Chas Teneriffé</i> . Sárga nagy fürtü, nagy bogyóju, közép érő. — Szállítható. 10 drb. ára	—60
<i>Chas rouge</i> . Gyönyörű világos piros színű, nagy termő. Kiválóan alkalmas a szállításra. — 10 drb. ára	—20
<i>Chas rouge royal</i> Sötétpiros színű gyönyörű szőlő. Felette nagy termő Augusztusban érik. Szállítható. 10 drb.	—24
<i>Chas Szl. Fiakró</i> . Igen nagy fürtü, sárga levesszemű rendkívüli bőtermő. — Szállítható. 10 drb.	—70
<i>Chas Tokaj angevina</i> . Gyönyörű halványpiros, felette dusan termelő kellemes ízű szőlő. Szállításra pompás 10 drb.	—60
<i>Chas Zsidóország</i> . Cseresnye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középerő. Szállítható. 10 drb.	—80
<i>Chas Almeria</i> . Nagy fürtü, fehér bogyóju, bőtermő. Középerő. Szállítható. 10 drb.	—80
<i>A l b i l l ó</i> . Rendkívüli szép télre eltenni való szőlő. Fehér bogyóju. Nagy fürtü. — Szállítható. 10 drb.	2.—
<i>B u z e l l o t ó r i á s</i> . Óriási nagy fürtü és bogyóju. — Szállítható. 10 drb.	2.—
<i>G h a r m o n d r o u g e</i> Sötét-piros színű, Nagy fürtü	

nagy bogyóju. Kiválóan finom izü, felette bőtermő. Legjobb csemege szőlők egyike. Középérü. — Szállítható. 10 drb.	2 —
<i>Csoda szőlő.</i> Az összes szőlők között a legnagyobb fürtü. Vannak 2 1/2 kiló súlyúak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkítani. Sohasem rug. Borszőlőnek felette kifizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. — Szállítható. 10 drb.	4 —
<i>Chornichon Blanc</i> Nagy fürtü, nagy husos Sárga bogyóju, elsőrangú csemege, egészen korán érő. — Szállítható. 10 drb.	1.20
<i>Chornichon a grappes collosales.</i> Igen nagy uborka alakú, sárga szemü husos, pompás izü, elsőrangú csemege. — Szállítható. 10 drb.	1.80
<i>Duchesse of Buckleuck.</i> Zöldes sárga, nagyszemü, muskotál izü, bőtermő. Kiváló faj. Szállítható. — 10 drb. ára	1.80
<i>Ezredéves Magyarország.</i> Ez a mai szőlészetben az lehirhedt legértékesebb szőlő. Mint kiválóan szép, finom csemege faj Szállítható. 10 drb. ára	2. —
<i>Fürj tojás.</i> Roppant nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér szemü szőlő Középérü. Igen értékes, csak hogy más hasonló időben érő fajjal keverve kell ültetni, különben magában néha rug. Szállítható — 10 drb. ára	— 80
<i>Kecskececs.</i> V n kétféle, piros és fehér. Későn érő téli szőlő. Szállítható. 10 drb. ára	— 40
<i>Kossuth Lajos.</i> Nagy fürtü, nagy sárga bogyóju Felette korán érő. Szállítható — 10 drb. ára	1.20
<i>Malakoff usum.</i> Igen nagy hosszúságú, ritkás fürtü. Piros gyönyörű szőlő télen át eltartható Szállítható. — 10 drb. ára	1 — .20
<i>Madleine angeviná.</i> A legkorábban érő szőlők egyike Fehér nagy bogyóju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, azért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. — Szállítható. 10 drb. ára	— .20
<i>Niája.</i> Egy igen becses nagy bogyóju szőlő. Szállítható. — 10 drb. ára	1. —
<i>Perl imperiál.</i> Felette nagy bogyóju, fehér szemü, finom izü, Szállítható. — 10 drb. ára	— .80
<i>Prekocié de malinque.</i> Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes izü csemege szőlő. Szállítható. — 10 drb.	— .50
<i>Spanyol vörös.</i> Gyönyörű piros bogyóju, nagy fürtü, nagy termésü, korán érő. Szállítható. 10 drb. ára	— .50
<i>Reise de Calabre.</i> Mint a neve is mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér édes szemü, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. — 10 drb. ára	— .60

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és *vasuti leadó állomást.* — Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vesszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt **díj** számíttatik.

Csomor Kálmán
szőlő nagybirtokos.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.